



НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Комисия по радиото, телевизията и БТА

Тел.: 88-51-80, 840-25-20, факс: 87-45-84

Изх. № 102-29-14
от 27 юли 1995 г.

НАРОДНО СЪБРАНИЕ № PS
ВХ. № 100-08-448
ПОЛУЧЕНО НА 27.07.1995 г.

17182

На свое заседание от 27 юли 1995 г. парламентарната Комисия по радиото, телевизията и БТА прие единодушно следното

СТ А Н О В И Щ Е :

ОТНОСНО: Конституционно дело № 19/1995 г.

Конституционното дело № 19/1995 г. е образувано по искане на Главния прокурор на Република България за установяване на противоконституционност на Решението на Великото Народно събрание за приемане на Основните положения на временен статут на Българската телевизия и Българското радио. Искането е направено на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията.

С определение от 18 юли 1995 г. Конституционният съд се е произнесъл по допустимостта на искането, като е допуснал разглеждане на делото по същество. Със същото определение Народното събрание е конституирано като страна по делото.

1. По допустимостта:

Предмет на делото е оспорването конституционността (чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията) на Решение на Великото Народно събрание, прието на 22.12.1990 г., обнародвано е в Държавен вестник в брой 3/1991 г.

Оспорваното решение представлява "заверен" нормативен акт, т.е. правна уредба, действаща преди влизането на Конституцията в сила.

2.

В своята практика от създаването си досега Конституционният съд неколkokратно и последователно е застъпвал становището, че той не е компетентен да разглежда по същество искания за обявяване на противоконституционност на закони, приети преди влизането на действащата Конституция в сила – вж. Определение от 29.12.1991 г. по к.д. 1/1991 г. и Определение от 4.06.1992 г. по к.д. № 11/1992 г. Това становище на Конституционния съд, както изрично се посочва в определенията, е базирано върху самата Конституция – по отношение на заварените закони тя предвижда различен ред за привеждане на действащото право в съответствие с Конституцията. Това е редът, предвиден в § 3 от Преходните и заключителни разпоредби – ако заварен закон противоречи на Конституцията, той подлежи на отмяна или от непосредственото действие на конституционните норми (чл. 5, ал. 2), или по законодателен ред от Народното събрание. Поради това считаме, че допускането за разглеждане по същество на искане за обявяване противоконституционност на действащ правнонормативен акт, приет преди действието на Конституцията, не намира основание в самата Конституция.

2. Параграф 6 от Конституцията:

Той гласи: "До създаването на нова законодателна уредба за Българската национална телевизия, Българското национално радио и Българската телеграфна агенция, Народното събрание осъществява правомощията, които Великото Народно събрание има по отношение на тези национални институции".

С тази разпоредба Конституцията ни прави ясно и недвусмислено признаване, че "правомощията, които Великото Народно събрание има по отношение на тези национални институции" са в съответствие с конституционната уредба. Нещо повече – Конституцията изрично включва тези правомощия в своето "тяло", макар и временно – до създаването на нова законодателна уредба.

Така правомощията, които Великото Народно събрание има по отношение на националните радио, телевизия и БТА, получават конституционна легитимност посредством дефинитивния текст на § 6 от Конституцията. Такава е била волята на законодателя при

3.

създаването на § 6 от Конституцията, което е видно от дискусията във Великото Народно събрание – на БНТ, БНР и БТА да се създаде определен статус, при който трите институции се поставят в обсега на правомощията на Народното събрание. Конституцията сама е предпочела, до намирането на ново законово разрешение, дейността на тези национални институции, по изрази на Основните положения на временен статут на БНТ и БНР, да се "наблюдава пряко" от Народното събрание.

Правомощията на Великото Народно събрание, които има предвид § 6 от Конституцията (думата "правомощията" е членувана, което означава "всички"), са регламентирани именно и само в оспорваното решение. Съдържателно, те представляват конституционно обоснована компетентност на Народното събрание.

В искането до Конституционния съд се твърди, че § 6 от Конституцията "не означава нищо друго, освен че ръководителите ще се избират и освобождават от Парламента, въпреки че в новата Конституция това не е предвидено". Твърдението, обаче, не намира основание в Конституцията – ако конституционният законодател е имал предвид само това, той щеше изрично да го запише, както е направил относно управителя на БНБ в чл. 84, т. 8.

От съдържанието на посочените конституционни текстове, както и от установената практика на Конституционния съд се налага изводът, че искането за обявяване противоконституционността на Решението на Великото Народно събрание, следва да бъде отхвърлено като несъстоятелно и несъобразено със самата Конституция.

3. В досегашната си практика Конституционният съд се е произнесъл по две дела, чийто предмет е бил основан на Решението на Великото Народно събрание по основните положения на Временния статут на Българската телевизия и Българското радио. И по двете дела (к.. № 3 от 1991 г. и к.д. № 17 от 1993 г.) Конституционният съд е базирал решенията си върху § 6 от Преходните и заключителните разпоредби на Конституцията и върху Решението на Великото Народно събрание като действаща правна уредба, към която изрично препраща самата Конституция.

4.

4. В искането до Конституционния съд се поддържа, че Решението на Великото Народно събрание нарушава чл. 40 от Конституцията, който гласи: "Печатът и другите средства за масова информация са свободни и не подлежат на цензура". Твърди се, че с Решението на Великото Народно събрание се въвежда цензура и че Парламентът, в лицето на Комисията по радио и телевизия, става орган за държавно управление на БНТ и БНР. Не можем да се съгласим с твърдението, поради неговата неточност: цензурата, като понятие, засяга съдържанието на информацията, изготвяна и разпространявана в случая от масмедииите, а Решението на Великото Народно събрание за Основните положения за временен статут на БНТ и БНР съдържа принципна уредба на организацията на БНТ и БНР. Следователно, твърдението за въвеждане на цензура е несъстоятелно, както е и неясното твърдение, че решението на Великото Народно събрание давало възможност за грубо погазване свободата на медиите!?

5. В искането до Конституционния съд се твърди също, че Решението на Великото Народно събрание нарушава чл. 79, ал. 2 от Конституцията, като дава самостоятелни права на Комисията по радиото и телевизията и с това нарушава конституционния текст "Постоянните комисии подпомагат дейността на Народното събрание...". Твърдението е необосновано и неточно. Нещо повече - разпоредбата на същия чл. 79, ал. 2 има и втора част, по която се премълчава в искането. Втората част на чл. 79, ал. 2 от Конституцията предвижда, че постоянните комисии упражняват от името на Народното събрание парламентарен контрол. Именно такъв контрол упражнява Комисията по радиото и телевизията, когато осъществява "пряко наблюдение" върху БНТ, БНР и БТА. По този начин самата Конституция е предвидила постоянни комисии да упражняват контролни правомощия на Народното събрание. Следователно правомощията на Комисията по радио и телевизия, предвидени в Решението на Великото Народно събрание, имат своето стабилно основание в Конституцията.

5.

В заключение - твърденията, съдържащи се в искането на Главния прокурор за неконституционност на Решението на Великото Народно събрание за Основните положения за временен статут на БНТ и БНР, не намират опора в текстовете на Конституцията, поради което искането пред Конституционния съд следва да бъде отхвърлено.

27 юли 1995 г.

КЛАРА МАРИНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО РАДИОТО, ТЕЛЕВИЗИЯТА И БТА

/НС